

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN APKAROŠANAS BIROJS



PĀRSKATS

**„Par atklātajiem partiju finansēšanas pārkāpumiem
Saeimas vēlēšanās 2006.gadā”**

2007.gada 24.oktobrī

POLITISKO ORGANIZĀCIJU (PARTIJU) DEKLARĀCIJU PĀRBAUŽU REZULTĀTI (Saeimas vēlēšanas 2006.gadā)

2006.gads un 9.Saeimas vēlēšanas ir bijušas ļoti nozīmīgas politisko organizāciju (partiju) finansiālās darbības likumības nodrošināšanā. No vienas puses tautas priekšstāvji ir izdarījuši demokrātisku izvēli un vienojušies par tāda normatīvā regulējuma pieņemšanu, kas paredz striktus ierobežojumus politisko partiju finansēšanai un atbildību par šo noteikumu pārkāpumiem. No otras puses Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (turpmāk – KNAB), ir pienākums uzraudzīt, vai partiju faktiskā rīcība ir bijusi atbilstoša likuma prasībām. Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā noteikto ierobežojumu mērķis ir nodrošināt partijām pēc iespējas vienlīdzīgākus apstākļus priekšvēlēšanu kampaņas īstenošanai un vēlētāju gribas ietekmēšanai. Parlamentārās demokrātijas sistēmā likuma ievērošana nodrošina tiesisko paļāvību, ka visām iesaistītajām pusēm ir vienlīdzīgas iespējas un neviens negūst tādas priekšrocības, kas nav pieejamas pārējiem.

Normatīvo aktu prasības

2006.gadā Latvijā pirmo reizi notika Saeimas vēlēšanas, ievērojot Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā 2004.gadā noteiktos priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumus. Politiskā organizācija vai politisko organizāciju apvienība, kas iesniegusi savu deputātu kandidātu sarakstu Saeimas vēlēšanām piecos vēlēšanu apgabalos, priekšvēlēšanu izdevumiem drīkst izlietot summu, kas nepārsniedz 0,20 latus uz katru vēlētāju iepriekšējās Saeimas vēlēšanās. Ja politiskā organizācija (partija) vai politisko organizāciju (partiju) apvienība iesniedz savu kandidātu sarakstu tikai atsevišķos vēlēšanu apgabalos, tā priekšvēlēšanu izdevumiem drīkst izlietot summu, kas nepārsniedz 0,20 latus uz katru attiecīgā vēlēšanu apgabala vēlētāju iepriekšējās Saeimas vēlēšanās. 2006.gada vēlēšanās maksimālie pieļaujamie priekšvēlēšanu aģitācijas tēriņu griesti, kandidējot piecos vēlēšanu apgabalos, bija **279 631,20 LVL**.

Svarīgākais likuma jauninājums 2006.gadā bija partijām noteiktais pienākums ieskaitīt valsts budžetā finanšu līdzekļus tādā apmērā, kas atbilst pārsniegtajam priekšvēlēšanu izdevumu apjomam.

Kontroles īstenošanas metodika

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs saskaņā ar **Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma** 13.pantu īsteno kontroli un uzraudzību par šā likuma izpildi. Lai īstenotu šo funkciju, KNAB pārbauda partiju iesniegtās vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas, pieprasa un pārbauda grāmatvedības dokumentus, noskaidro, vai visi politisko partiju priekšvēlēšanu periodā saņemtie pakalpojumi tiek aprēķināti, pamatojoties uz pakalpojumu sniedzēju rēķinos norādītajām summām, salīdzina KNAB rīcībā visu esošo informāciju par politisko organizāciju veikto priekšvēlēšanu aģitāciju ar partiju iesniegtajām atskaitēm. KNAB

veica arī pilnu parlamenta vēlēšanu kampaņas monitoringu visa likumā noteiktā priekšvēlēšanu perioda garumā.

Izvērtējot administratīvā pārkāpuma lietas materiālus politisko partiju vai politisko partiju apvienību (turpmāk – partija) finansēšanā pirms 9.Saeimas vēlēšanām, tika pārbaudīts:

- ⇒ vai citu juridisko personu finansētā priekšvēlēšanu kampaņa, kampaņas laikā izvietotie materiāli bija vērsti uz partijas vai deputātu kandidātu popularitātes veicināšanu vai reklamēšanu priekšvēlēšanu aģitācijas periodā pirms 9.Saeimas vēlēšanām;
- ⇒ vai partija un deputātu kandidāti apstiprina, ka zināja par kampaņas veikšanu un vai bija publiski no tās atteikušies, norobežojušies vai izvirzījuši kādus iebildumus;
- ⇒ vai kampaņas veidotāji bija informēti par partijas priekšvēlēšanu kampaņu un citu juridisko personu īstenoto kampaņu, vai viņiem bija zināms priekšvēlēšanu kampaņas stratēģiskais plāns, saskaņā ar kuru tika veidoti reklāmas materiāli un vai partijas priekšvēlēšanu aģitācijas kampaņu un nodibinājumu kampaņu gadījumā neveidoja vienas un tās pašas personas;
- ⇒ vai citu juridisku personu īstenoto kampaņu organizēšanā, finansēšanā un veidošanā piedalījās partijas biedri vai ar partiju saistītas personas.

Priekšvēlēšanu periods

Priekšvēlēšanu periods ir laika posms no 270.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai, respektīvi no 2006.gada 10.janvāra līdz 2006.gada 7.oktobrim.

Priekšvēlēšanu aģitācija

Priekšvēlēšanu aģitācija likuma *Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms Saeimas vēlēšanām un Eiropas Parlamenta vēlēšanām* izpratnē ir kādas politiskās organizācijas, politisko organizāciju apvienības vai arī kāda deputāta kandidāta reklamēšana masu informācijas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko organizāciju, politisko organizāciju apvienību vai arī deputāta kandidātu.

KNAB veiktās kontroles ietvaros izdarītie secinājumi

Pabeidzot pārbaudi saistībā ar likumības ievērošanu 2006.gada [Saeimas vēlēšanās, KNAB sniedz pārskatu par atklātajiem pārkāpumiem un veiktajiem pasākumiem to novēršanai. No 19 partijām un to apvienībām, kas piedalījās Saeimas vēlēšanās 2006.gadā:

- ⇒ **8** politisko partiju iesniegto vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju norādītajā informācijā nav konstatētas neatbilstības likumu prasībām. Tās ir partijas „Māras Zeme”, partija „Visu Latvijai”, partija „Mūsu zeme”, partija „Tēvzemes savienība”, partija „Nacionālā Spēka Savienība”, partija „Eiroskeptiķi”, partija „Jaunie Demokrāti” un Pensionāru un Senioru partija;
- ⇒ **7** partijas sauktas pie administratīvās atbildības par politisko partiju finansēšanas noteikumu pārkāpšanu, tai skaitā **5** partijas – arī par priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumu neievērošanu, uzliekot naudas sodus kopumā **12 650** latu apmērā;
- ⇒ minētās **5** partijas vai to apvienības pārsniegušas priekšvēlēšanu izdevumu ierobežojumus kopumā par **941 492,32** latu;
- ⇒ ir secināts, ka partiju iesniegtajās deklarācijās nav norādīti ar vēlēšanu kampaņu saistīti izdevumi kopumā par **1 130 170,49** latiem.

2006.gadā politiskās partijas īstenoja aktīvas priekšvēlēšanu aģitācijas kampaņas un ziedojumu (dāvinājumu) veidā piesaistīja lielus finanšu līdzekļus.

**Administratīvā atbildība
par likuma prasību neievērošanu**

Izvērtējot partiju un to apvienību iesniegtās deklarācijas, KNAB amatpersonas uzsāka 11 administratīvā pārkāpuma lietas. Septiņās no tām tika pieņemti lēmumi par partiju vai to apvienību saukšanu pie administratīvās atbildības, uzliekot naudas sodus kopsummā par **12 650 latiem**, bet trijās - lietvedība tika izbeigta pārkāpuma mazsvarīguma dēļ (PCTVL, „Latviešu Latvija” un LSDSP). Astoņu partiju deklarācijās neatbilstības nav konstatētas.

| Nr. p/k | Politiskās partijas nosaukums | Piemērotais administratīvais sods (latos) | Lēmuma datums | Statuss |
|---|--|---|---------------|----------------|
| Par priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumu neievērošanu, neatļauta dāvinājuma (ziedojuma) pieņemšanu un nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijā | | | | |
| 1. | Tautas partija | 5 000,00 | 06.06.2007 | pārsūdzēts |
| 2. | Latvijas Pirmās partijas un „Latvijas Ceļš” vēlēšanu apvienība | 5 000,00 | 13.09.2007 | pārsūdzēts |
| 3. | „Saskaņas Centrs” | 700,00 | 08.10.2007 | pārsūdzēts |
| 4. | Zaļo un Zemnieku savienība | 500,00 | 10.09.2007 | pārsūdzēts |
| Par neatļauta dāvinājuma (ziedojuma) pieņemšanu un nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijā | | | | |
| 5. | PPA „Dzimtene” | 700,00 | 11.09.2007 | pārsūdzēts |
| Par priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumu neievērošanu un nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijā | | | | |
| 6. | „Jaunais laiks” | 500,00 | 01.10.2007 | nav pārsūdzēts |
| Par nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijā | | | | |
| 7. | Apvienība „Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK | 250,00 | 25.06.2007 | samaksāts |
| | KOPĀ: | 12 650,00 | | |

Atklātie pārkāpumi partiju priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanā

Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijā

| Partija | Pārbaudes laikā konstatēti izdevumi (latos), kuri | |
|---|---|---|
| | ir atspoguļoti grāmatvedības uzskaitē, bet nav iekļauti vēlēšanu deklarācijā vai citi pārkāpumi | nav atspoguļoti grāmatvedības uzskaitē un nav iekļauti vēlēšanu deklarācijā |
| „Dzimtene” | | <p>1 087,38 – nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fiziskas personas dāvinājums, apmaksājot politisko reklāmu, t.sk.:</p> <p>1 081,18 – par deputāta kandidāta apmaksātu priekšvēlēšanu reklāmas rakstu (8) laikrakstos „Zemgales Ziņas” un „Novaja Gazeta”</p> <p>106,20 – par iespieddarba – skrejlapas izgatavošanu, ko organizēja un apmaksāja deputāta kandidāts nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā juridiskas personas dāvinājums, apmaksājot politisko reklāmu:</p> <p>9481,48 – par reklāmas materiālu (9) publicēšanu laikrakstā „Hawa Gazeta” (piestādītais rēķins nav apmaksāts)</p> <p>212,40 – par autotransporta nomu priekšvēlēšanu reklāmai (rēķinu apmaksājusi juridiska persona)</p> <p>20,06 - par iespieddarba – skrejlapas izgatavošanu, ko organizēja deputāta kandidāts un apmaksāja juridiska persona (viņš arī tās vadītājs)</p> <p>96,48 – nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā anonīmas personas dāvinājums, apmaksājot ar priekšvēlēšanu reklāmas izvietojumu saistītus pakalpojumus:</p> <p>96,48 - par autotransporta nomu priekšvēlēšanu reklāmai (rēķinu skaidrā naudā apmaksājusi kāda anonīma persona)</p> |
| „Jaunais laiks” | <p>2 121,55 – nav norādīti priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumi, kas radušies priekšvēlēšanu periodā, t.sk.:</p> <p>1 000,00 – CVK samaksātā drošības nauda par deputātu kandidātu sarakstu</p> <p>590,00 – par politiskās reklāmas izvietojumu portālā „apollo.lv”</p> <p>424,80 – par SIA „LETA” apskata abonēšanu</p> <p>49,95 – par deputāta kandidāta dāvināto apmaksāto politisko reklāmu – reklāmas lapiņu poligrāfijas pakalpojumiem</p> <p>40,00 – citi ar vēlēšanu kampaņu saistīti izdevumi (afišu saskaņošana un informatīvā materiāla eksponēšana)</p> <p>11,80 – par fiziskas personas dāvināto apmaksāto politisko reklāmu laikrakstā „Auseklis”</p> <p>5,00 – citi ar vēlēšanu kampaņu saistīti izdevumi (tikšanās organizēšana ar vēlētājiem)</p> | <p>18,50 – nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fiziskas personas dāvinājums, apmaksājot politisko reklāmu, t.sk.:</p> <p>18,50 – par deputāta kandidāta apmaksāto politisko reklāmu laikrakstā „Dzirkstele”</p> |
| LPP un „Latvijas ceļš” vēlēšanu apvienība | <p>18 554,65 - nav norādīti priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumi, kas radušies priekšvēlēšanu periodā</p> <p>20 803,54 – samazināta izdevumu kopsumma par atkārtoti saņemtiem pakalpojumiem</p> | <p>387 142,27 - nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fizisko personu dāvinājumi, apmaksājot politisko reklāmu:</p> <p>18 055,99- nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā 3 juridisko personu dāvinājumi</p> |
| LSDSP | | <p>35,40 – nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fiziskas personas dāvinājums, apmaksājot politisko reklāmu <i>Kurzemes radio</i></p> |
| „Latviešu Latvija” | | <p>274, 76 – nav norādīti ar vēlēšanu kampaņu saistīti ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fiziskas personas ziedojums, apmaksājot priekšvēlēšanu aģitācijas publikāciju laikrakstā „Saldus Zeme”</p> |

Par atklātajiem partiju finansēšanas pārkāpumiem Saeimas vēlēšanās 2006.gadā

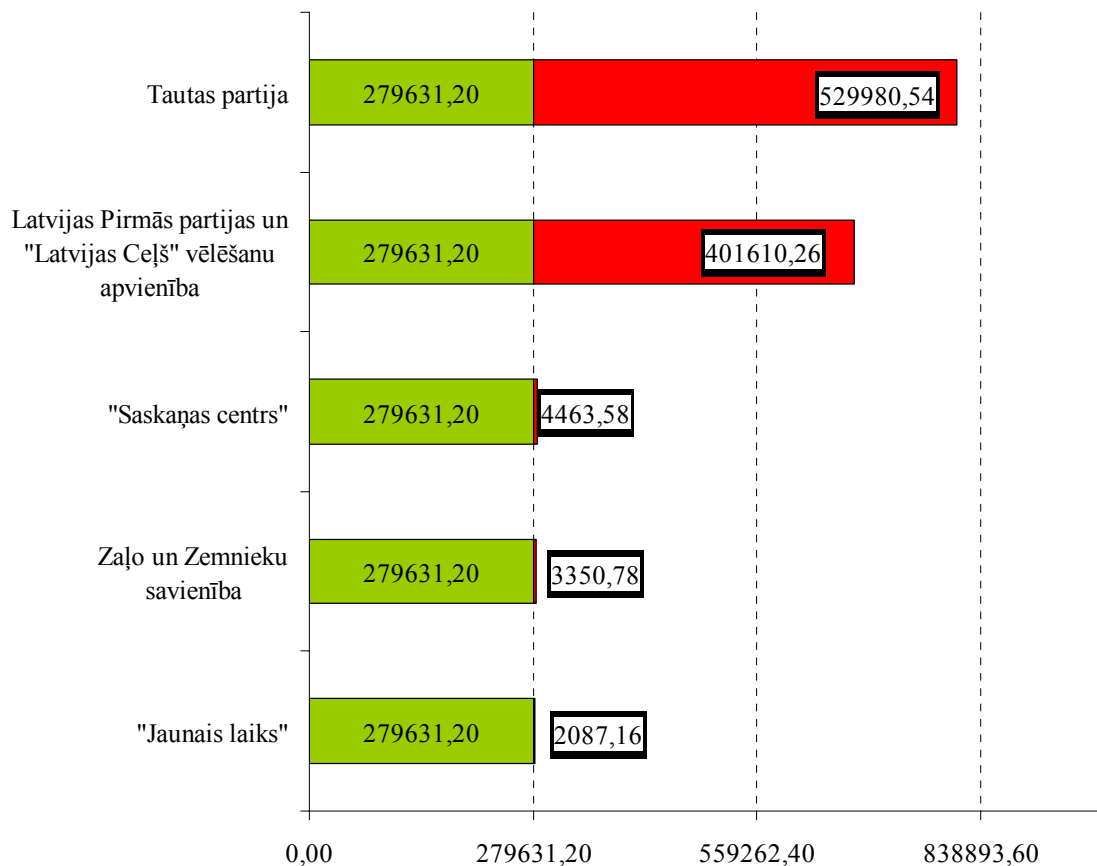
| | | |
|--|---|--|
| „Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā” | | 285,56 – nav norādīti vēlēšanu izdevumi par politisko reklāmu laikrakstā „Rezeknenskie Vesti” (rēķins nav apmaksāts) |
| „Saskaņas centrs” | | 3 724,09 - nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā sešu fizisku personu astopi dāvinājumi (ziedojumi), apmaksājot vai noformējot ar partijas vai tās deputātu kandidātu priekšvēlēšanu aģitāciju saistītus izdevumus 373,76 – nav norādīti vēlēšanu izdevumi, t.sk: 350,00 – par reklāmas stendu nomu vides reklāmas kampaņai 23,76 – par reklāmas nodevu 6 713,22 – nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā divu juridisku personu trīs dāvinājumi, apmaksājot partijas vai tās deputātu kandidātu priekšvēlēšanu aģitāciju saistītus izdevumus |
| Sociālā Taisnīguma partija | 2 039,59 – nav norādīti priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumi, kas radušies priekšvēlēšanu periodā, t.sk.: 1 039,59 – par politisko reklāmu laikrakstos „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Tava izvēle” 1 000,00 – CVK samaksātā drošības nauda par deputātu kandidātu sarakstu | |
| Tautas partija | 106 548,20 – nav norādīti priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumi, kas radušies priekšvēlēšanu periodā (apmaksā veikta pirms šī perioda) | 564 149,18 – nav norādīti ar biedrības „Sabiedrība par vārda brīvību” rīkoto priekšvēlēšanu kampaņu saistītie izdevumi |
| Apvienība „Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK” | | 463,18 - nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fiziskas personas dāvinājumi (ziedojumi), apmaksājot politisko reklāmu: 184,70, 47,50 un 130,98 – deputātu kandidāts apmaksāja priekšvēlēšanu aģitācijas publikāciju laikrakstos „Vaduguns”, „Rēzeknes Vēstis” un „Vietējā Latgales Avīze” |
| Zaļo un Zemnieku savienība | 1 946,60 – nav norādīti priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumi, kas radušies priekšvēlēšanu periodā: 1 180,00 - par reklāmas pakalpojumiem Valmieras televīzijā (apmaksā veikta pirms šī perioda) 649,78 – juridiskajai personai par reklāmas banneru izgatavošanu 1 16,82 – citi ar vēlēšanu kampaņu saistīti izdevumi televīzijā (apmaksā veikta pēc šī perioda) | 1 998,64 - nav norādīti vēlēšanu ienākumi un izdevumi, kas izpaušies kā fizisku personu dāvinājumi (ziedojumi), apmaksājot politisko reklāmu, t.sk.: 340,97 un 590,00 - deputātu kandidāts un viņa radnieks apmaksāja politisko reklāmu Latgales reģionālajā televīzijā 471,53 un 354,00 - deputātu kandidāts apmaksāja politisko reklāmu Latvijas Radio 242,14 - deputātu kandidāts apmaksāja politisko reklāmu Latvijas Radio no sava radnieka personiskajiem finanšu līdzekļiem 20 650,36 - nav norādīti saņemtie dāvinājumi, apmaksājot priekšvēlēšanu aģitāciju – saistīti ar ZZS priekšvēlēšanu kampaņu un pieskaitāmi ZZS priekšvēlēšanu aģitācijas izdevumiem, t.sk.: 2 374,25 un 18 276,11 – divu fizisku personu (savienības oficiāli izvirzītā Ministru prezidenta amata kandidāta un viņa dzīvesbiedres) dāvinājumi, apmaksājot reklāmas paziņojuma „Paldies par atbalstu!” izvietojumu medijos; turklāt pēdējais saņemts pretrunā ar likuma 4.panta otrajā daļā noteikto, ka fiziska persona vienai partijai kalendārā gada laikā var izdarīt dāvinājumu (ziedojumu) par summu, kas nepārsniedz 10 tūkstošus latu. |

Priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumu neievērošana

Izvērtējot Saeimas vēlēšanās piedalījušos politisko partiju faktiski izlietos finanšu līdzekļus, Birojs konstatējis, ka saskaņā ar likumu atļauto priekšvēlēšanu izdevumu summu pārsniegušas piecas partijas vai to apvienības, no tām **divas** – Tautas partija un Latvijas Pirmās partijas un „Latvijas Ceļš” vēlēšanu apvienība šo summu pārsniegušas vairāk nekā par 5 000 latiem. Jāuzsver, ka naudas soda maksimālā robeža, saucot partiju pie administratīvās atbildības par priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumu neievērošanu ir 5 000 latu.

| Nr. p/k | Politiskās partijas nosaukums | Saskaņā ar likumu atļautā priekšvēlēšanu izdevumu summa (latos) | Priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsniegšana | |
|--------------|--|---|---|-----------------------|
| | | | (latos) | (% no atļautā apjoma) |
| 1) | Tautas partija | 279 631,20 | 529 980,54 | 189,53 |
| 2) | Latvijas Pirmās partijas un „Latvijas Ceļš” vēlēšanu apvienība | 279 631,20 | 401 610,26 | 143,62 |
| 3) | „Saskaņas Centrs” | 279 631,20 | 4 463,58 | 1,60 |
| 4) | Zaļo un Zemnieku savienība | 279 631,20 | 3 350,78 | 1,20 |
| 5) | „Jaunais laiks” | 279 631,20 | 2 087,16 | 0,75 |
| KOPĀ: | | | 941 492,32 | |

Attēls. Atļautais un pārsniegtais priekšvēlēšanu izdevumu apmērs (latos)



Pretlikumīgi saņemtie finanšu līdzekļi

Veicot priekšvēlēšanu aģitācijas periodā partiju saņemto dāvinājumu (ziedojumu) likumības un patiesuma pārbaudi, konstatēts, ka pretrunā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumu (turpmāk – POFL) pieņemti sekojoši dāvinājumi (ziedojumi):

| Nr. p/k | Politiskās partijas nosaukums | Pieņemti neatļautie ziedojumi (latos) |
|---------|---|--|
| 1) | Tautas partija | 555 430,00 - 156 300,00 juridiskas personas ziedojums pieņemts pretrunā ar POFL 2.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām; - 399 130,00 neatļauti dāvinājumi (ziedojumi) no fiziskām personām, pieņemti pretrunā ar POFL 3.panta pirmās daļas prasībām. |
| 2) | Latvijas Pirmās partijas un „Latvijas Ceļš” vēlēšanu apvienība | - 1927,71 juridiskas personas ziedojums pieņemts pretrunā ar POFL 2.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām; - 2484,50 juridiskās personas ziedojums pieņemts pretrunā ar POFL 2.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām; - 13643,76 juridiskās personas ziedojums pieņemts pretrunā ar POFL 2.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām. |
| 3) | Zaļo un Zemnieku savienība | - 8276,11 fiziskas personas ziedojuma apmēra ierobežojumu pārsniegums, pieņemts pretrunā ar POFL 4.panta otrās daļas prasībām. |
| 4) | „Saskaņas Centrs” | - 6713,22 juridisko personu ziedojumi pieņemti pretrunā ar POFL 2.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām; - 228,11 fiziskās personas ziedojuma apmēra ierobežojumu pārsniegums, pieņemts pretrunā ar POFL 4.panta otrās daļas prasībām. |
| 5) | PPA „Dzimtene” | - 9713,94 juridisko personu dāvinājumi (ziedojumi) pieņemti pretrunā ar POFL 2.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām; - 96,48 anonīms ziedojums pieņemts pretrunā ar POFL 7.panta prasībām. |

Plašāka informācija par partiju saņemtajiem ziedojumiem un iesniegtajām deklarācijām: www.knab.gov.lv.